

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

(О. Б. Жильцов)
_____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«СИСТЕМНА ДОПОМОГА ДІТЯМ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА»**

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	другого (магістерського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.02 Втручання при аутизмі (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації _____ (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

Київ – 2022

Розробник:

Скрипник Тетяна Вікторівна, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти;
Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти;
Куценко Тетяна Олександрівна, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Викладачі:

Скрипник Тетяна Вікторівна, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 16.08.2022 р. № 17

Завідувач кафедри _____ (Олена Мартинчук)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Втручання при аутизмі)
(назва освітньої програми)

16.08.2022 р. № 17

Керівник освітньої програми _____ (Тетяна СКРИПНИК)

(підпис)

Робочу програму перевірено

01.09. 2022 р.

Заступник директора/декана _____ (Роман Павлюк)

(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	заочна
Системна допомога дітям раннього та дошкільного віку з розладами аутистичного спектра		
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	32	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	50	
Форма семестрового контролю	Екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формувати у здобувачів освіти: сучасне уявлення про розлади аутистичного спектра (РАС), здатність визначати унікальні особливості розвитку дитини з РАС, її особливі освітні потреби, розробляти індивідуальну стратегію втручання з опорою на сімейно центрований підхід та з оглядом на перспективу розвитку дитини, її активну участі в освітньому процесі та житті суспільства; уміння працювати у форматі командної взаємодії з іншими фахівцями та батьками, здійснювати рефлексію та удосконалювати практику своєї роботи.

Завдання:

- формувати **загальні** компетентності:

ЗК-1 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3 Здатність працювати в команді.

ЗК-4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-5 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10 Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;

- формувати **фахові** компетентності:

СК-1 Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2 Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, зокрема з особами з розладами аутистичного спектра.

СК-3 Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4 Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5 Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-7 Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8 Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9 Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СКУ-11 Здатність до планування та надання системної допомоги особам з аутизмом та їхнім родинам.

3. Результати навчання за дисципліною:

РН-1 Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН-2 Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН-3 Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і стратегії втручання для осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з розладами аутистичного спектра, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН-4 Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН-5 Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН-6 Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН-7 Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН-8 Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН-9 Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН-10 Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН-12 Організувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН-13 Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН-15 Планувати і надавати системну допомогу особам з аутизмом та їхнім родинам.

4. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Теоретико-методичні підходи до вивчення розладів аутистичного спектра							
Тема 1. Особливості розладів аутистичного спектра як виду дизонтогенезу	10	2	2			-	6
Модульний контроль	2						
Разом	12	2	2			-	6
Змістовий модуль 2.							
Визначення аутизму за діагностичними критеріями							
Тема 2. Вивчення особливостей розвитку дітей раннього віку з аутистичними проявами	12	2		2			8
Тема 3. Визначення наявності аутизму та ступеню його вираженості з використанням диференційних методик	12	2		2			8
Модульний контроль	2						
Разом	26	4		4			16
Змістовий модуль 3.							
Головні напрями та методи впливу на різні сфери розвитку дітей раннього й дошкільного віку з аутизмом							
Тема 4. Психолого-педагогічний вплив на становлення психомоторної сфери дітей з РАС	10	2	2				6
Тема 5. Особливості формування соціально-емоційної сфери	10	2	2				6
Тема 6. Шляхи розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери	10	2		2			6
Тема 7. Становлення соціально-побутових навичок у дітей з РАС	8	2		2			4
Модульний контроль	2						
Разом	40	8	4	4			22
Змістовий модуль 4.							
Супровід родин дітей з розладами аутистичного спектра							
Тема 8. Методи та засоби підтримки родин дітей з розладами аутистичного спектра	10	2	2				6
Модульний контроль	2						
Разом	12	2	2	-	-	-	6
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього за дисципліну	120	16	8	8	-	-	50

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль. 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА

Тема 1. Особливості розладів аутистичного спектра як виду дизонтогенезу

Трансформація уявлень про сутність аутизму: від психіатричного діагнозу до соціальної моделі. Історія зміни термінів: від «синдрому раннього дитячого аутизму» (набір симптомів; обмеженість за віком, підвиди) до «розладів аутистичного спектра» (первазивне порушення розвитку, що має неврологічну природу і триває протягом життя особи). Заміна термінів як чинник змін перспективи життєдіяльності осіб з аутизмом. Теорії аутизму та чинники порушень розвитку. Коморбідність за аутизму. Особливості аутистичних проявів: стан розвитку, вікова диференціація. Головні орієнтири у контексті системної допомоги дітям з аутизмом та їхнім родинам.

Ключові слова: розлади аутистичного спектра, аутистичні прояви, коморбідність, системна допомога.

Рекомендована основна література [1; 3; 5]

Рекомендована додаткова література [7; 8; 9; 11]

Змістовий модуль. 2.

ВИЗНАЧЕННЯ АУТИЗМУ ЗА ДІАГНОСТИЧНИМИ КРИТЕРІЯМИ

Тема 2. Вивчення особливостей розвитку дітей раннього віку з аутистичними проявами

Особливості та алгоритм дослідження аутизму у дітей раннього віку (міжнародний досвід). Різновиди переліку ознак РАС у дітей раннього віку у різних країнах. Дві групи діагностичних критеріїв аутизму. Перші ознаки аутизму у дітей раннього віку. Скринінгові процедури для виявлення підозри на розлади аутистичного спектра (CHAT, M-CHAT, CASD, ADI-R та ін.)

Ключові слова: діагностичні критерії, діагностичний інструментарій, скринінг, рання діагностика.

Рекомендована основна література [1; 3; 5]

Рекомендована додаткова література [2; 3; 4; 5; 7; 8; 9]

Тема 3. Визначення наявності аутизму та ступеню його вираженості з використанням диференційних методик

Диференціальна діагностика у контексті встановлення діагнозу та ступеню вираженості порушення розвитку. Порядок встановлення діагнозу «РАС». Особливості здійснення діагностичних процедур за методиками ADOS та C.A.R.S. Подібність аутистичних проявів до характеристик дітей, які мають: затримку психофізичного розвитку (складнощі навчальної діяльності), СГДУ, сенсорну / моторну / сенсо-моторну) алалію, глухоту, психологічні травми.

Ключові слова: диференціальна діагностика, синдром гіперактивності та дефіциту уваги (СГДУ), алалія, складнощі навчальної діяльності.

Рекомендована основна література [1; 3; 5]

Додаткова література [3; 4; 7; 8; 12]

Змістовий модуль 3.

ГОЛОВНІ НАПРЯМИ ТА МЕТОДИ ВПЛИВУ НА РІЗНІ СФЕРИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО Й ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ

Тема 4. Психолого-педагогічний вплив на становлення психомоторної сфери дітей з РАС

Базові психомоторні функції як підґрунтя фізичних й психологічних якостей дитини з РАС, а також її майбутньої освітньої діяльності. Особливості розвитку психомоторної сфери у дітей з РАС. Головні завдання психомоторного розвитку дітей раннього й

дошкільного віку з РАС. Стратегії втручання психолого-педагогічного впливу на формування психомоторної сфери. Прийоми, вправи, інструменти та засоби практичної роботи на кожному етапі психомоторного розвитку дітей з РАС.

Ключові слова: психомоторна сфера, тонічна регуляція, рівновага, пропріоцептивна система, вестибулярний апарат, нормалізація стану, психомоторний розвиток.

Рекомендована основна література [2; 4]

Рекомендована додаткова література [2; 4; 6; 7; 9; 12]

Тема 5. Особливості формування соціально-емоційної сфери у дітей з РАС

Стійкий дефіцит соціального розвитку як «ядерне порушення» за аутизму. Умови соціально-емоційного розвитку дітей раннього й дошкільного віку з РАС. Очікувані результати внаслідок втручання у напрямі соціально-емоційного розвитку дітей з аутизмом. Методичне забезпечення процесу становлення соціально-емоційної сфери у дітей з РАС. Вимоги до учасників міждисциплінарної команди супроводу щодо розвитку соціальних якостей у дитини з РАС

Ключові слова: соціально-емоційна сфера, соціально-емоційний розвиток, соціальні якості, соціальна перцепція, емоційна саморегуляція.

Рекомендована основна література [2; 4; 5]

Рекомендована додаткова література [2; 4; 5; 6; 7; 9; 12]

Тема 6. Шляхи розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери

Особливості комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей з РАС. Першочерговість становлення комунікативних якостей у дітей з аутизмом. Шляхи активізації вербальної та невербальної комунікації. Призначення альтернативної та допоміжної комунікації.

Ключові слова: комунікативно-мовленнєва сфера, комунікативні якості, невербальна комунікація, альтернативна та допоміжна комунікація.

Рекомендована основна література [2; 4; 5]

Рекомендована додаткова література [2; 4; 5; 6; 7; 9; 11; 12]

Тема 7. Становлення соціально-побутових навичок у дітей з РАС

Труднощі формування соціально-побутових навичок у дітей з РАС. Навчання дітей з РАС алгоритму оволодіння навичками самообслуговування. Орієнтовні етапи формування певних навичок з використанням фізичної допомоги дорослого. завдання та зміст стратегій втручання щодо формування у дітей з РАС соціально-побутових навичок згідно з п'ятьма рівнями навчання. Процес набуття самостійності у побутових ситуаціях.

Ключові слова: соціально-побутові навички, самообслуговування, самостійність, алгоритм формування навичок.

Рекомендована основна література [2; 4]

Рекомендована додаткова література [2; 4; 5; 6; 7; 9; 12]

Змістовий модуль 4.

СУПРОВІД РОДИН ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА

Тема 8. Методи та засоби підтримки родин дітей з розладами аутистичного спектра

Родиоцентризм як головний принцип розбудови раннього втручання для дітей з особливими потребами (у тому числі, з аутизмом). Методичність та технологічність у заходах підтримки родин дітей з РАС. Шляхи впровадження партнерської взаємодії між фахівцями і батьками в інтересах навчання і розвитку дитини з аутизмом.

Ключові слова: родиоцентризм, підтримка родин, методи підтримки, партнерська взаємодія.

Рекомендована основна література [2; 3; 4]

Рекомендована додаткова література [1; 2; 5; 6; 7; 9; 10]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Системна допомога дітям раннього та дошкільного віку з розладами аутистичного спектра»

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	2	2	4	4	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	-	-	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	-	-	2	20	1	10
Відвідування практичних занять	1	-	-	2	2	2	2	-	-
Робота на практичному занятті	10	-	-	2	20	2	20	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	2	10	4	20	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом	-	-	42	-	59	-	93	-	42
Максимальна кількість балів: 236									
Розрахунок коефіцієнта: $k=236/60=3.9$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль. 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА

Тема 1. Особливості розладів аутистичного спектра як виду дизонтогенезу.

Завдання: На основі аналізу сучасних ідей, поглядів, теорій щодо сучасних уявлень про розлади аутистичного спектра визначити (на вашу думку): важливі відомості для розуміння аутизму; цінні ідеї для практиків; коло питань що у вас виникають. Відносно кожного пункту зазначте мінімум три тези. Вкажіть використані джерела.

Важливі відомості для розуміння аутизму	
Цінні ідеї для практиків	
Мої питання, що виникають	

Форма подання: у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 бала)	Наближення до стандартів (0,5 бала)	Нижче стандартів (0 балів)
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
Структурні	Усі структурні	Усі структурні	Більшість	Структурні

елементи	елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	елементи чітко описані з відповідними деталями.	структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	Викладено деякі моменти.	Не розкрито тему.
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.	Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше, ніж 12 годин від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

Змістовий модуль. 2.

ВИЗНАЧЕННЯ АУТИЗМУ ЗА ДІАГНОСТИЧНИМИ КРИТЕРІЯМИ

Тема 2. Вивчення особливостей розвитку дітей раннього віку з аутистичними проявами.

Завдання: На основі аналізу рекомендованої літератури згрупувати ознаки за певними параметрами 3-4 (визначити самостійно) і запропонувати власну класифікацію ранніх характеристик аутизму. Вкажіть використані джерела.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 бала)	Наближення до стандартів (0,5 бала)	Ниже стандартів (0 балів)
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, але не ретельно підібрана.	Інформація має кілька неточностей АБО не є чіткою.
Позиція автора	Виклад позиції дає чітке та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми опису.	Виклад дає чітке розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить опис трохи заплутаним.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить опис дуже заплутаним.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати матеріал.	Студент/ка точно резюмує більшу частину матеріалу, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення матеріалу.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного	Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням до 12 год. від	Робота подана із запізненням більше, ніж 12

	дедлайна.		зазначеного часу.	годин від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

Тема 3. Визначення наявності аутизму та ступеню його вираженості з використанням диференційних методик

Завдання: проаналізуйте методики ADOS (ADOS-2) та C.A.R.S. для постановки діагнозу «Розлади аутистичного спектра» та ступеню його вираженості, а також алгоритм їх проведення. Визначте 6 умов, за яких можна здійснити ефективну діагностичну процедуру. Обґрунтуйте свою думку.

Форма подання: подати у вигляді презентації до 10 слайдів.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 бала)	Наближення до стандартів (0,5 бала)	Нижче стандартів (0 балів)
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить трохи заплутаною розуміння презентації.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та утруднює розуміння презентації.
Експертність	Демонструє достатнє розуміння обраного питання.	Демонструє хороше розуміння обраного питання.	Демонструє добре розуміння частин обраного питання.	Недостатньо розуміє обране питання.
Обов'язкові елементи	Презентація включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі обов'язкові елементи з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі елементи, однак вони не розкриті і не обґрунтовані.	Відсутні декілька обов'язкових елементів.
Привабливість / дизайн	Презентація надзвичайно приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація є досить привабливою, хоча може бути дещо неохайною.	Презентація оформлена без дотримання вимог.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.	Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше, ніж 12 годин від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

Змістовий модуль 3.

ГОЛОВНІ НАПРЯМИ ТА МЕТОДИ ВПЛИВУ НА РІЗНІ СФЕРИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО Й ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ

Тема 4. Психолого-педагогічний вплив на становлення психомоторної сфери дітей з РАС

Завдання: Проаналізуйте відео, зважаючи на психомоторні прояви дитини <https://www.youtube.com/watch?v=eVP9wN1Fqi8> Визначте характеристики психомоторного розвитку та упорядкуйте їх за 3-4 групами. Роботу подайте як структуровану інформацію про особливості психомоторного розвитку дітей з РАС.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 бала)	Наближення до стандартів (0,5 бала)	Ниже стандартів (0 балів)
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, але не ретельно підібрана.	Інформація має кілька неточностей АБО не є чіткою.
Позиція автора	Виклад позиції дає чітке та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми опису.	Виклад дає чітке розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить опис трохи заплутаним.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить опис дуже заплутаним.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати матеріал.	Студент/ка точно резюмує більшу частину матеріалу, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення матеріалу.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.	Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше, ніж 12 годин від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

Тема 5. Особливості формування соціально-емоційної сфери

Завдання: Запропонуйте 5 позитивних впливів, які здійснюють (під керівництвом експерта) однолітки дитини з РАС та її батьки з опорою на методи з науково доведеною ефективністю соціальної спрямованості. Конкретизуйте зміст цих впливів.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 бала)	Наближення до стандартів (0,5 бала)	Ниже стандартів (0 балів)
---------------------	------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------	---------------------------

Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, але не ретельно підібрана.	Інформація має кілька неточностей АБО не є чіткою.
Позиція автора	Виклад позиції дає чітке та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми опису.	Виклад дає чітке розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить опис трохи заплутаним.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить опис дуже заплутаним.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати матеріал.	Студент/ка точно резюмує більшу частину матеріалу, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення матеріалу.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.	Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше, ніж 12 годин від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

Тема 6. Шляхи розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери

Завдання: систематизуйте ті засоби альтернативної комунікації (АК), які доречно використовувати фахівцям закладу освіти. Запропонуйте рекомендації щодо ефективного застосування елементів АК у роботі фахівців з дітьми з РАС.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 бала)	Наближення до стандартів (0,5 бала)	Ниже стандартів (0 балів)
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, але не ретельно підібрана.	Інформація має кілька неточностей АБО не є чіткою.
Позиція автора	Виклад позиції дає чітке та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми опису.	Виклад дає чітке розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить опис трохи заплутаним.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить опис дуже заплутаним.

Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати матеріал.	Студент/ка точно резюмує більшу частину матеріалу, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення матеріалу.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.	Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше, ніж 12 годин від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

Тема 7. Становлення соціально-побутових навичок у дітей з РАС

Завдання: за матеріалами «Комплексної програми розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт» складіть перелік шести необхідних для аутичних дітей соціально-побутових навичок і підберіть відповідні методи, підходи й засоби для їх формування.

№	Соціально-побутові навички	Методи, підходи та засоби їх формування
1		
2		

Форма подання: у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 бала)	Наближення до стандартів (0,5 бала)	Нижче стандартів (0 балів)
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	Викладено деякі моменти.	Не розкрито тему.
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.	Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше, ніж 12 годин від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

Змістовий модуль 4.

СУПРОВІД РОДИН ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА

Тема 8. Методи та засоби підтримки родин дітей з розладами аутистичного спектра

Завдання: Проаналізуйте рекомендовані джерела. Розробіть: 5 рекомендацій для

фахівців «Як налагоджувати співпрацю з батьками»; 5 порад для батьків «Як стати справжніми продуктивними учасниками освітнього процесу».

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, але не ретельно підібрана.	Інформація має кілька неточностей АБО не є чіткою.
Позиція автора	Виклад позиції дає чітке та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми опису.	Виклад дає чітке розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить опис трохи заплутаним.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить опис дуже заплутаним.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати матеріал.	Студент/ка точно резюмує більшу частину матеріалу, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення матеріалу.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.	Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше, ніж 12 годин від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
МКР 1	Тестування «Теоретико-методичні підходи до вивчення розладів аутистичного спектра» (25 тестових завдань)	Правильні відповіді на тестові завдання	25
МКР 2	Тестування «Визначення аутизму за діагностичними критеріями» (25 тестових завдань)	Правильні відповіді на тестові завдання	25
МКР 3	Тестування «Головні напрями та методи впливу на різні сфери розвитку дітей раннього й дошкільного віку з аутизмом» (25 тестових завдань)	Правильні відповіді на тестові завдання	25

МКР 4	Тестування «Супровід родин дітей з розладами аутистичного спектра (25 завдань)	Правильні відповіді на тестові завдання	25
-------	--	---	----

6.4. Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення – письмова

Критерії оцінювання:

Теоретичне питання 1. Максимальна кількість балів за відповідь 10.

Орієнтація на знання з курсу, викладення інформації в логічній послідовності, обґрунтованість відповіді.

Аналітичне питання 2. Максимальна кількість балів за відповідь 15.

Системність та ґрунтовність викладу інформації, аналіз проблемного питання, виділення головного, загального та специфічного.

Практичне питання 3. Максимальна кількість балів за відповідь 15.

Орієнтація на знання з курсу, логічність та доцільність вибраного підходу до розв'язання завдання.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Питання репродуктивного характеру:

1. Розкрийте суть трансформації уявлень про аутизм: зміна термінів та розуміння особливостей цього порушення розвитку.
2. Які спільні та відмінні характеристики дітей з аутизмом було надано засновниками науки про аутизм Л. Канером та Г. Аспергером?
3. Подайте змістовний перелік ознак РАС у дітей раннього віку.
4. Подайте визначення, чим високофункційні особи з аутизмом вирізняються від низькофункційних; конкретизуйте це у прикладах.
5. Дайте загальну характеристику діагностичних методик для встановлення діагнозу РАС.
6. Представте систему методів з науково доведеною ефективністю для осіб з РАС.
7. Розкрийте основи та зміст підходу з науково доведеною ефективністю ТЕАССН.
8. Напишіть вичерпне визначення аутизму як особливого виду дизонтогенезу.
9. Деталізуйте таку характеристику РАС, як стереотипії, а також розкрийте функції цих стереотипій для осіб з РАС.
10. Деталізуйте таку характеристику РАС, як нерівномірність розвитку. У яких сферах розвитку дітей з РАС виявляється ця нерівномірність.
11. Дайте відповідь на питання: у чому новизна підходу щодо аутизму сучасного класифікатора хвороб (DSM-V) на відміну від застарілих (DSM-IV та МКБ-10).
12. У чому принципова відмінність підходу «Міжнародний класифікатор функціонування» від традиційних підходів до підтримки осіб з особливими освітніми потребами.
13. Розкрийте зміст виразу «Стійкий дефіцит соціальної комунікації та соціальної взаємодії» (у контексті аутизму).
14. Розкрийте зміст думки про те, що розлади аутистичного спектра не залежать від рівня інтелектуального розвитку; відповідь обґрунтуйте.
15. Дайте характеристику скринінгової методики СНАТ.
16. Напишіть про особливості диференційних методик для осіб з РАС.
17. Представте порядок встановлення діагнозу «РАС».
18. Розкрийте особливості розвитку психомоторної сфери у дітей з РАС.
19. Надайте перелік спільних дій фахівців та батьків щодо визначення стану розвитку дитини з РАС та формулювання актуальних цілей їхнього навчання і розвитку.
20. Надайте перелік спільних дій фахівців та батьків щодо розроблення ІПР для дитини з РАС.

21. Надайте перелік спільних дій фахівців та батьків щодо здійснення супроводу дитини з РАС у закладі освіти.
22. Надайте перелік спільних дій фахівців та батьків щодо проведення моніторингу динаміки розвитку дитини з РАС.
23. Розкрийте особливості розвитку соціально-емоційної сфери у дітей з РАС.
24. Розкрийте особливості розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери у дітей з РАС.
25. Представте підходи до вибудовування співпраці фахівців з батьками аутичних дітей.
26. Представте шляхи активізації вербальної та невербальної комунікації.
27. Розкрийте умови соціально-емоційного розвитку дітей раннього й дошкільного віку з РАС.
28. Сформулюйте вимоги до учасників міждисциплінарної команди супроводу щодо розвитку соціальних якостей у дитини з РАС.
29. Сформулюйте головні завдання психомоторного розвитку дітей раннього й дошкільного віку з РАС.
30. Представте 3-4 теорії аутизму, а також уявлення про чинники порушень розвитку при аутизмі.

Питання аналітичного характеру:

1. Розробіть алгоритм впровадження системної допомоги дітям з РАС та їхнім родинам з опорою на міжнародні орієнтири.
2. Доведіть, що назва «розлади аутистичного спектра» є більш сучасною й доречною, аніж попередні терміни «синдром аутизму» або «ранній дитячий аутизм».
3. Представте, як у новому класифікаторі порушень розвитку DSM V втілено наукові дослідження щодо РАС, порівнявши його з попереднім переліком діагностичних критеріїв аутизму.
4. Представте двосторонній процес налагодження продуктивної взаємодії між фахівцями і батьками, що відображає послідовні кроки організованої ними допомоги дитині з аутизмом.
5. Вибудуйте ієрархію найнеобхідніших заходів для дитини з РАС у контексті послідовної допомоги для неї. Обґрунтуйте свою думку.
6. Представте порівняльний аналіз аутизму як порушення розвитку та подібних до нього порушень (3-4 приклади).
7. Обґрунтуйте, чому в дітей з аутизмом є складнощі у розвитку мовлення, спираючись на особливості їхньої психічної організації.
8. Поясніть, що означає фраза про РАС «наскрізне порушення розвитку». Дайте розгорнуту відповідь з деталізацією.
9. Поясніть, чому важливо підкреслювати, що аутизм має неврологічну (а не психіатричну) природу.
10. Поясніть, що треба сформувати у дитини з РАС для того, щоб вона могла виявляти стійкість уваги?
11. Поясніть причини того, що змінилося уявлення про аутизм, що знайшло втілення у новому класифікаторі хвороб (DSM-V). Які нові орієнтири надає це нове уявлення про аутизм щодо організації допомоги дітям з РАС.
12. Поясніть, що треба вміти дитині з РАС для того, щоб вона була здатна витримувати сидіти за партою тривалий час?
13. Серед ранніх ознак розладів аутистичного спектра ретельно прокоментуйте ті, які заслуговують на особливу увагу. Обґрунтуйте свою відповідь.
14. Зробіть порівняльну характеристику осіб з шизофренією та осіб з РАС, у якій треба подати принципово різні їхні прояви. Обґрунтуйте важливість уміння розбиратися у цих відмінностях.
15. Наведіть 5 переваг того, що фахівці та батьки дітей з РАС мають працювати у режимі командного супроводу.
16. Як Ви розумієте вираз «якість життя». Поясніть, чому саме треба приділити найбільшу увагу для того, щоб якість життя дитини з аутизмом підвищилася?
17. Зробіть перелік необхідних складників стратегії втручання для допомоги дітям з аутизмом.
18. Поясніть, що треба вміти дитині з РАС для того, щоб вона була здатна витримувати емоційне та фізичне навантаження у закладі освіти?

19. Поясніть, яка особливість розвитку осіб з аутизмом зумовлює їхній успіх в оволодінні електронікою? Як педагоги мають організовувати ефективні заняття з аутичними дітьми з опорою на ці їхні особливості розвитку
20. Дайте відповідь на питання: чим можна пояснити успіх осіб з аутизмом у таких видах діяльності, як малювання, математика, музичне мистецтво, наукові дослідження
21. Доведіть, що у моделі системної допомоги дітям з аутизмом однаково цінними є як зовнішні, так і внутрішні ресурси.
22. Обґрунтуйте, чому важливо здійснювати роботу з нормалізації психофізіологічного стану дитини з РАС задля її подальшого навчання і розвитку. Конкретизуйте, що саме має бути на цьому етапі у центрі уваги фахівців та батьків.
23. Дайте відповідь на питання: які спеціальні уміння має мати команда супроводу дітей з аутизмом на відміну від команд супроводу дітей з іншими особливими освітніми потребам?
24. Дайте відповідь на питання: Які першочергові дії треба зробити команді супроводу для позитивних зрушень дітей з РАС у плані соціальної адаптації?
25. Дайте відповідь на питання: яким напрямом розвитку у плані підготовки дітей з аутизмом до інклюзивного навчання треба надати перевагу?
26. Сформулюйте поради учасникам команди супроводу дитини з РАС щодо того, яким чином варто застосовувати для її розвитку стратегії емоційної саморегуляції.
27. Дайте пояснення, чому серед методів з науково доведеною ефективністю для осіб з аутизмом найбільшу частку мають методи поведінкового напрямку?
28. Сформулюйте алгоритм проведення першої зустрічі з сім'єю дитини з аутизмом.
29. Доведіть, що розуміння аутизму з ракурсу різних підходів (поведінкового, біологічного і когнітивного) може сприяти впровадженню ефективної підтримки дітей з РАС.
30. Наведіть наукове обґрунтування, чому для осіб з РАС доречно застосовувати метод «Візуальна підтримка»?

Питання практичного характеру

1. Розробити модель «Умови ефективного розвитку соціально-емоційної сфери у дітей дошкільного віку з РАС».
 2. Дайте рекомендації фахівцям, як підготувати: 1) дитину з РАС до закладу дошкільної освіти; 2) заклад освіти до освітнього процесу дитини з РАС.
 3. Розробіть алгоритм роботи фахівця, який здійснює корекційно-розвивальні заняття, з опорою на головні критерії методів з науково доведеною ефективністю для дітей раннього та дошкільного віку з РАС.
 4. Складіть 5 порад для батьків щодо того, як стати справжніми учасниками освітнього процесу дитини з РАС у закладі дошкільної освіти.
- Опишіть 4 прийоми нормалізації психофізіологічного стану дитини з аутизмом.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка з дисципліни «Системна допомога дітям раннього та дошкільного віку з аутизмом»

Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 8 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 50 год.

Модуль	Модуль 1	Модуль 2		Модуль 3				Модуль 4
Назва модуля	Теоретико-методичні підходи до вивчення розладів аутистичного спектра	Визначення аутизму за діагностичними критеріями		Головні напрями та методи впливу на різні сфери розвитку дітей раннього й дошкільного віку з аутизмом				Супровід родин дітей з РАС
Кіл. балів	42 Бали	59 Балів		93 Бали				42 Бали
Теми	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Особливості розладів аутистичного спектра як виду дизонтогенезу (1 б.)	Вивчення особливостей розвитку дітей раннього віку з аутистичними проявами (1 б.)	Визначення наявності аутизму та ступеню його вираженості (1 б.)	Психолого-педагогічний вплив на становлення психомоторної сфери дітей з РАС (1 б.)	Особливості формування соціально-емоційної сфери (1 б.)	Шляхи розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери (1 б.)	Становлення соціально-побутових навичок у дітей з РАС (1 б.)	Методи та засоби підтримки родин дітей з РАС (1 б.)
Теми сем. занять	Особливості розладів аутистичного спектра як виду дизонтогенезу (1 б.)			Психолого-педагогічний вплив на становлення психомоторної сфери дітей з РАС (1 б.)	Особливості формування соціально-емоційної сфери (1 б.)			Методи та засоби підтримки родин дітей з РАС (1 б.)
Робота на	10 балів	-	-	10 балів	10 балів	-	-	10 балів
Теми пр. занять		Вивчення особливостей розвитку дітей раннього віку з аутистичними проявами (1 б.)	Визначення наявності аутизму та ступеню його вираженості (1 б.)			Шляхи розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери (1 б.)	Становлення соціально-побутових навичок у дітей з РАС (1 б.)	
Робота на		10 балів	10 балів			10 балів	10 балів	

Самост. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види пот.конт.	МКР 1 (25 балів)	МКР 2 (25 балів)		Модульна контрольна робота 3 (25 балів)				МКР 4 (25 балів)
Всього: 236 бал. $K = 236/60 = 3,93$								

6. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Кирилова Л. Г., Мірошников О. О., Юзва О. О. Розлади аутистичного спектра в дітей раннього віку: еволюція поглядів та можливості діагностики (частина 1). *Мінародний ендокринологічний журнал*. 2020. Т. 16. № 4. С. 37-42.
2. Моделювання інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами: розлад аутистичного спектра / упорядник: Т.М. Холодова. Полтава: ПОППО, 2020. 63 с. URL: <https://ed.poippo.pl.ua/handle/022518134/478>
3. Перші 100 днів для родин, діти яких отримали діагноз аутизм: посібник. Київ, 2019. 101 с. URL: <https://child.ua/news/posibnik-pershi-100-dniv-vidteper-v-audio-formati/>
4. Скрипник Т. В. Діти з аутизмом в інклюзії: сценарії успіху: монографія. Київ. Університет ім. Б. Грінченка, 2019. 208 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/30195/>
5. Таран О. П. Загальна характеристика дітей з первазивними порушеннями. *Спеціальна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. О.В. Мартинчук*. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. С.234-255.

Додаткова:

1. Бочелюк В., Панов, М., Позднякова О. Особливості психологічної допомоги сім'ям, які виховують дітей раннього віку з аутизмом. *Перспективи та інновації науки*. 2022. (6 (11)). URL : <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/1556>
2. Вікарі С. У нас дитина з аутизмом. К.: Ранок. 2019. 112 с.
3. Островська К.О., Качмарик Х.В., Дробіт Л.Р. Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра: навч. посіб. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2017. 124 с.
4. Романчук О. Розлади спектру аутизму в запитаннях та відповідях. Львів: Свічадо, 2016. 168 с.
5. Сільберман С. Що приховує аутизм. Майбутнє нейрорізноманіття. Київ: «Наш Формат». 2021. 512 с.
6. Скрипник Т.В. Програма втручання «Синергія»: формування базових передумов навчання і розвитку дітей з розладами аутистичного спектра. Вид-во «Альянт», Київ, 2020. 56 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/34098/>
7. Скрипник Т.В. Феноменологія аутизму. Київ: Видавництво «Фенікс», 2010. 388 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/9001/1/monografiya%20NEW1.pdf>
8. Синопис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків / перекл. з англійської; упор. та наук. ред. Леся Підлісецька. (Серія «Психологія. Психіатрія. Психотерапія»). Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2014. 112 с. URL: <http://surl.li/coqzh>
9. Сухіна І., Риндер І., Скрипник Т. Психологічна модель раннього втручання для дітей з аутизмом: посібник. Київ-Чернівці: «Букрек», 2017. 192 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/26146/1/T_Skrypnyk_PMRVDA_KSPKIO.pdf
10. Таран О.П. Психологічний супровід батьків дітей з розладами аутистичного спектра: проблеми та перспективи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Зб. наукових праць. 2016. С. 291-296. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/18433/>
11. Таран О.П. Психологічні аспекти порушення мовлення у дітей з аутизмом. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. Сер.: Педагогіка і психологія : зб. статей. 2014. Вип.2 (43). С. 276-283. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36053/7/O_Taran_PSPO_43_KSPKIO_IL.pdf
12. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації (УКПМД) «Розлади аутистичного спектра (розлади загального розвитку)». 2015. URL:

Іншомовні джерела:

1. 'Bina Wicara' application and communication engineering of parents toward autism children / Y Yusria, R Ridwan, D Hariyanto, M Ariska. *The 5th Annual Applied Science and Engineering Conference (AASEC 2020) IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering* 1098. 2021. doi:10.1088/1757-899X/1098/6/062001. (in English). URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/1098/6/062001/pdf>
2. Andreou Maria, Skrimpa Vasileia. Theory of Mind Deficits and Neurophysiological Operations in Autism Spectrum Disorders: A Review. *Brain Sci.* 2020, 10(6), 393; <https://doi.org/10.3390/brainsci10060393> (in English). URL: <https://www.mdpi.com/2076-3425/10/6/393>
3. Parenting Stress and Social Style in Mothers and Fathers of Children with Autism Spectrum Disorder: A CrossCultural Investigation in Italy and Japan / Michele Giannotti, Sophia Marlene Bonatti, Sanae Tanaka, Haruyuki Kojima Simona de Falco. *Brain Sci.* 2021, 11, 1419. <https://doi.org/10.3390/brainsci11111419> (in English). URL: <https://www.mdpi.com/2076-3425/11/11/1419>
4. Sex/Gender Diferences in Camoufaging in Children and Adolescents with Autism / Henry Wood-Downie, Bonnie Wong, Hanna Kovshof, William Mandy, Laura Hull, Julie A. Hadwin. *Journal of Autism and Developmental Disorders.* 2021. 9. № 51. Pages1353–1364. (in English). URL: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10803-020-04615-z.pdf>
5. Theory of Mind Profiles in Children With Autism Spectrum Disorder: Adaptive/Social Skills and Pragmatic Competence /Belen Rosello, Carmen Berenguer, Inmaculada Baixauli, Rosa García, Ana Miranda. *Front Psychol.* 2020; 11: 567401. (in English). doi: [10.3389/fpsyg.2020.567401](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.567401) URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7527531/>
6. The report "Evidence-Based Practices for Children, Youth, and Young Adults with Autism Spectrum Disorder", 2020. (in English). URL:<https://ncaep.fpg.unc.edu/sites/ncaep.fpg.unc.edu/files/imce/documents/EBP%20Report%202020.pdf>

Додаткові ресурси

- Вануї Мартиросян. Як зрозуміти аутизм? Метод ТЕАССН та структурування життя дитини з аутизмом. Інтерв'ю для Громадського радіо. URL: <http://surl.li/cotch>
- Катерина Воробей. Як зрозуміти аутизм? АВА-терапія – найстаріша методика роботи з дітьми з аутизмом. Інтерв'ю для Громадського радіо. URL: <http://surl.li/cotcw>
- Наталія Яшуніна. Як зрозуміти аутизм? Як методика Floortime впливає на розвиток дітей з аутизмом? Інтерв'ю для Громадського радіо. URL: <http://surl.li/cotco>
- Скрипник Тетяна. Як зрозуміти аутизм? При сенсорній дезінтеграції дитині важко себе підтримувати, не те що засвоювати інформацію, а її садять за стіл і починають вчити... Інтерв'ю для Громадського радіо. URL: <http://surl.li/cosnt>
- What are Evidence-based Practices?//<https://autismpdc.fpg.unc.edu/node/19>
- Методи з науково доведеною ефективністю (за міжнародним звітом 2020 р.) <https://ncaep.fpg.unc.edu/sites/ncaep.fpg.unc.edu/files/imce/documents/EBP%20Report%202020.pdf>
- Temple Grandin: "The Autistic Brain" <https://www.youtube.com/watch?v=MWePrOuSeSY>

Художні фільми:

- «Людина дощу» URL: https://uakino.club/filmy/genre_drama/220-lyudina-doschu.html
- «Хороший лікар» URL: https://uakino.club/seriesss/drama_series/8675-dobriy-lkar-horoshiy-lkar.html

- «Форрест Гамп» URL: https://uakino.club/filmy/genre_comedy/105-forrest-amp.html
- «Темпл Грендін» URL: <http://baskino.me/films/biograficheskie/11863-templ-grandin.html>

Художні книги:

- John Elder Robison Look Me in the Eye: My Life with Asperger's (in English). URL: https://www.goodreads.com/book/show/454856.Look_Me_in_the_Eye
- Lian Holliday Willie "Pretending to be Normal" URL: <https://www.perlego.com/book/952610/pretending-to-be-normal-living-with-aspergers-syndrom-e-autism-spectrum-disorder-expanded-edition-pdf>
- Donna Williams "Nobody. Nowhere" URL: <https://www.perlego.com/book/952216/nobody-nowhere-the-remarkable-autobiography-of-an-artistic-girl-pdf>

Ресурси для неформальної та інформальної освіти

1. Вступ до раннього втручання. Онлайн-курс для фахівців та батьків дітей із порушеннями розвитку. (Сертифікат 20 годин). URL : https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EarlyIntervention+EI_101+2020/about
2. Морська Лілія. Аутичний спектор. Комплексна взаємодія в освітньому процесі (сертифікат – 6/15/30 годин). URL: <https://ruh.com.ua/training/246>
3. Скрипник Т.В. Що таке АУТИЗМ? Виступ у межах програми «5 хвилин серйозно про...». (Благодійний фонд «Зміни одне життя – Україна») URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Y3FZnZFjm-k>
4. Скрипник Т.В. Які є характерні прояви аутизму? Виступ у межах програми «5 хвилин серйозно про...». (Благодійний фонд «Зміни одне життя – Україна»). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=-TqOilXRdQE>
5. Скрипник Т.В. Психологічні особливості чи аутизм? Виступ у межах програми «5 хвилин серйозно про...» (Благодійний фонд «Зміни одне життя – Україна»). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=I9UfJ-RZvjY>
6. Недозим І. Міфи про аутизм. Канал «Аутизм INFO». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qwHfpyhAXRM>

ДОДАТОК

**Плани семінарських і практичних занять
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ
РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА**

Семінарське заняття до теми 1.

Особливості розладів аутистичного спектра як виду дизонтогенезу

Мета: оволодіти навичками аналізу та систематизації.

Завдання: Підготувати презентацію одного з питань чи його аспекту до теми «Розлади аутистичного спектра як особливе порушення розвитку»: 1) історія вивчення аутизму, а саме – яких дітей і як саме їх обстежували Л. Каннер та Г. Аспергер; 2) якими характеристиками вони їх наділили; 3) чим вирізняються так звані низькофункціональні та високофункціональні діти з РАС; 4) розуміння аутизму з ракурсу різних підходів (поведінкового, біологічного і когнітивного).

Форма подання: у вигляді презентації.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати рекомендовані джерела.
2. Розробити презентацію з одного з питань (або аспекту питання) семінару.
3. Вимоги до презентації: 10 слайдів, мінімум тексту, використання схем, розкрити зміст питання.
4. Вказати використані джерела.
5. Надіслати у форматі презентації.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить презентацію достатньо заплутаною.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить презентацію дуже заплутаною.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Експертність	Демонструє достатнє розуміння обраного питання.	Демонструє хороше розуміння обраного питання.	Демонструє добре розуміння частин обраного питання.	Недостатньо розуміє обране питання.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Обов'язкові елементи	Презентація включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі обов'язкові елементи з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі елементи, однак вони не розкриті і не обгрунтовані.	Відсутні декілька обов'язкових елементів.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Привабливість / дизайн	Презентація надзвичайно приваблива з точки зору дизайну, макету та	Презентація приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація є досить привабливою, хоча може бути дещо неохайною.	Презентація оформлена без дотримання вимог.

	акуратності.			
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i>				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття.
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ВИЗНАЧЕННЯ АУТИЗМУ ЗА ДІАГНОСТИЧНИМИ КРИТЕРІЯМИ

Практичне заняття до теми 2.

Вивчення особливостей розвитку дітей раннього віку з розладами аутистичного спектра

Мета: оволодіти навичками аналізу і систематизації та практичними навичками до планування бесіди з батьками аутичної дитини.

Завдання: розробити структуру первинного інтерв'ю (першої зустрічі) батьків аутичної дитини раннього віку. Запропонувати перелік орієнтовних питань до батьків. Скласти робочий варіант опитувальника для батьків. Запитання впорядкувати за принципом: від ранніх проявів до більш пізніх. Написати алгоритм проведення першої зустрічі з сім'єю дитини з аутизмом. Обґрунтувати Вашу думку.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати рекомендовані джерела.
2. Розробити алгоритм первинного інтерв'ю.
3. Запропонувати перелік орієнтовних питань щодо первинного інтерв'ю з батьками аутичної дитини раннього віку.
4. Вимоги 15-10 питань. Обґрунтувати відповідь.
5. Надіслати у форматі структурованого опису.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<i>Критерії оцінювання підготовленого завдання</i>				
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, є чіткою та точною, але не ретельно підбраною.	Інформація не є чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить опис трохи заплутаним.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить опис дуже заплутаним.

<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у фільмі.	Студент/ка точно резюмує більшу частину фільму, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення змісту фільму.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Експертність	Демонструє достатнє розуміння.	Демонструє хороше розуміння.	Демонструє часткове розуміння.	Недостатньо розуміє.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Граматика та орфографія	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття до теми 3.

Визначення наявності аутизму та ступеню його вираженості

Мета: оволодіти навичками аналізу і систематизації методичного матеріалу.

Завдання: Опрацювати рекомендовані джерела (сторінки 9-42 «Керівництва ADOS»). Розібратися в умовах та алгоритмі проведення процедури оцінювання, шифровці, складанні висновку. Написати есе на тему «Як зміст методики ADOS та процедура її застосування враховують особливості проявів дітей з РАС». Структура есе має охоплювати: вступ, головну частину, висновки.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати рекомендовані джерела.
2. Написати есе за структурою : вступ, головну частину, висновки.
3. Надіслати у форматі структурованого опису.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації є чіткою та точною, але не ретельно підбраною.	Інформація не є чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Послідовність	Аргументи щодо	Аргументи	Деякі деталі та	Багато деталей або

	підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить опис трохи заплутаним.	аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить опис дуже заплутаним.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у фільмі.	Студент/ка точно резюмує більшу частину фільму, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення змісту фільму.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Експертність	Демонструє достатнє розуміння.	Демонструє хороше розуміння.	Демонструє часткове розуміння.	Недостатньо розуміє.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Граматика та орфографія	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

ГОЛОВНІ НАПРЯМИ ТА МЕТОДИ ВПЛИВУ НА РІЗНІ СФЕРИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО Й ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ

Семінарське заняття до теми 4. Психолого-педагогічний вплив на становлення психомоторної сфери дітей з РАС

Мета: оволодіти теоретичним матеріалом, навичками аналізу та систематизації.

Завдання: здійснити аналіз сутності особливостей спілкування особистості на основі теорії М. О. Бернштейна щодо причин виникнення РАС та їх корекції.

Форма подання: у вигляді презентації.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати рекомендовані джерела.

2. Опрацювати статтю: Роговик Л.С. Рівні спілкування в тілесному просторі особистості. Проблеми сучасної психології. 2010. Вип. 9. С. 365-374. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/2227-6246/article/view/161931/160916>
3. Розробити презентацію одного з рівнів за М. О. Бернштейна: окреслити його сутність; особливості його проявів у дітей з РАС; можливі варіанти корекції.
4. Вимоги до презентації – 10 слайдів, мінімум тексту, використання схем, розкрити зміст питання.
5. Надіслати у форматі презентації.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить розуміння презентації досить заплутаним.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та утруднює розуміння презентації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Експертність	Демонструє достатнє розуміння обраного питання.	Демонструє хороше розуміння обраного питання.	Демонструє добре розуміння частин обраного питання.	Недостатньо розуміє обране питання.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Обов'язкові елементи	Презентація включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі обов'язкові елементи з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі елементи, однак вони не розкриті і не обґрунтовані.	Відсутні декілька обов'язкових елементів.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Привабливість / дизайн	Презентація надзвичайно приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація є досить привабливою, хоча може бути дещо неохайною.	Презентація оформлена без дотримання вимог.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.

<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
Всього				11 балів

Семінарське заняття до теми 5.

Особливості формування соціально-емоційної сфери

Мета: оволодіти навичками розроблення методичного інструментарію.

Завдання. Розробити методичний інструмент із застосування стратегії емоційної саморегуляції для дітей з аутизмом « » (написати назву цієї стратегії). У цій методичній розробці представити такі позиції:

1. У вступі зазначити актуальність спеціальної роботи у напрямі формування у дітей з РАС здатності володіти стратегіями для керування своїми емоційними станами.
2. Описати зміст обраної Вами стратегії саморегуляції (у тому числі вставте її ілюстрацію);
3. Надати чіткі рекомендації фахівцям щодо впровадження цієї стратегії у роботі з дитиною з РАС.

Форма подання: у вигляді структурованого опису заняття.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати рекомендовані джерела.
2. Розробити методичний інструментарій для дітей з аутизмом для розвитку емоційної саморегуляції.
3. Схема заняття: 1) назва, мета, завдання, актуальність; 2) метод, обладнання та умови, хід проведення, очікувані результати, приклад; 3) рекомендації щодо застосування для фахівців.
4. Вказати використані джерела.
5. Надіслати у форматі структурованого опису.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Розкриття змісту	Творчо та креативно розкрито зміст та структуру методики/технології/гри.	В повному обсязі розкрито зміст та структуру методики/технології/гри.	Зміст та структуру методики/технології/гри розкрито не в повному обсязі.	Не розкрито зміст і структуру методики/технології/гри.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Етапи проведення	Проведення методики/технології/гри перелічено у необхідному порядку покроково. Кожен крок пронумеровано і подано у вигляді окремого завдання.	Проведення методики/технології/гри перераховано в логічному порядку, але кожен крок не пронумеровано та/або не оформлено окремими завданнями.	Етапи проведення методики/технології/гри перераховано, але їх розміщено не в логічному порядку.	Опис проведення методики/технології/гри не містить точного переліку етапів.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Матеріали	Всі матеріали та обладнання чітко та точно описані.	Майже всі матеріали та обладнання чітко і точно описані.	Більшість матеріалів та обладнання точно описані.	Багато матеріалів описано неточно АБО взагалі не описано.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.

<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i>				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття до теми 6.

Шляхи розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери

Мета: оволодіти теоретичним матеріалом та навичками аналізу, систематизації.

Завдання: Підготувати презентацію з теми «Особливості розвитку комунікативно-мовленнєвих навичок при аутизмі».

У презентації представити один з аспектів :

- 1) набуття комунікативно-мовленнєвих навичок в онтогенезі;
- 2) способи визначення рівня розвитку комунікативно-мовленнєвих навичок дитини з аутизмом;
- 3) напрями розвиткової роботи;
- 4) альтернативні методи розвитку мовлення і комунікації.

Форма подання: у вигляді презентації.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати рекомендовані джерела.
2. Розробити презентацію одного з питань (або аспекту питання).
3. Вимоги до презентації: 10 слайдів, мінімум тексту, використання схем, розкрити зміст питання.
4. Вказати використані джерела.
5. Надіслати у форматі презентації.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<i>Критерії оцінювання підготовленого завдання</i>				
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить розуміння презентації.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та утруднює розуміння презентації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Експертність	Демонструє достатнє розуміння обраного питання.	Демонструє хороше розуміння обраного питання.	Демонструє добре розуміння частин обраного питання.	Недостатньо розуміє обране питання.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Обов'язкові	Презентація	Презентація	Презентація	Відсутні декілька

елементи	включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію з посиланнями на опрацьовану літературу.	включає всі обов'язкові елементи з посиланнями на опрацьовану літературу.	включає всі елементи, однак вони не розкриті і не обгрунтовані.	обов'язкових елементів.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Привабливість / дизайн	Презентація надзвичайно приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація є досить привабливою, хоча може бути дещо неохайною.	Презентація оформлена без дотримання вимог.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття до теми 7.

Становлення соціально-побутових навичок у дітей з РАС

Мета: оволодіти теоретичним матеріалом та навичками аналізу, систематизації.

Завдання: Написати есе на тему «Найголовніші соціально-побутові навички для дітей з аутизмом та шляхи їх формування».

Форма подання: у вигляді есе.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати рекомендовані джерела.
2. Написати есе з обраного питання.
3. Структура есе: вступ, головна частина (визначення першочергових навичок соціально-побутового спрямування у дітей з РАС та обгрунтування своєї думки), висновок.
4. Вказати використані джерела.
5. Надіслати у форматі есе.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Позиція автора	Виклад позиції дає чітке та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми есе.	Виступ дає чітке розуміння позиції автора з даної теми есе.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у	Аргументи надаються у досить логічному порядку,	Деякі деталі та аргументи подано	Багато деталей або аргументів наведено в

	логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить есе трохи заплутаним.	неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить есе дуже заплутаним.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Граматика та орфографія	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент\ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент\ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент\ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент\ка не підготовлений до заняття.
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.
СУПРОВІД РОДИН ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА
Семінарське заняття до теми 8.

Методи та засоби підтримки родин дітей з розладами аутистичного спектра

Мета: оволодіти практичними навичками психолого-педагогічного супроводу.

Завдання: Написати своєрідне послання (лист) батькам дітей раннього віку з РАС від імені дитини або фахівця. Лист має забезпечувати розуміння особливостей дитини та надавати підтримку батькам.

Форма подання: у вигляді есе.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати рекомендовані джерела.
2. Написати вільне, творче есе.
3. Надіслати у форматі есе.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандарті	Нижче стандарті
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Позиція автора	Виклад позиції дає чітке та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми есе.	Виступ дає чітке розуміння позиції автора з даної теми есе.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок	Аргументи надаються у досить	Деякі деталі та аргументи	Багато деталей або аргументів

	подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить есе трохи заплутаним.	наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить есе дуже заплутаним.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Креативність	Студент/ка демонструє оригінальну та цікаву подачу матеріалу	Студент/ка демонструє достатньо оригінальну та цікаву подачу матеріалу	Студент/ка демонструє достатньо цікаву подачу матеріалу	Студент/ка не демонструє оригінальну та цікаву подачу матеріалу
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i>				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів